

Article Type:

Research Paper

Original Title of Article:

Teachers' opinions on the pre-school counselling program

Turkish Title of Article:

Öğretmenlerin okul öncesi rehberlik programına ilişkin görüşleri

Author(s):

Mustafa GÜLER, Burhan ÇAPRI

For Cite in:

Güler, M. & Çapri, M. (2019). Teachers' opinions on the pre-school counselling program. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 9(2), 521-546, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2019.017>

Makale Türü:

Özgün Makale

Orijinal Makale Başlığı:

Teachers' opinions on the pre-school counselling program

Makalenin Türkçe Başlığı:

Öğretmenlerin okul öncesi rehberlik programına ilişkin görüşleri

Yazar(lar):

Mustafa GÜLER, Burhan ÇAPRI

Kaynak Gösterimi İçin:

Güler, M. & Çapri, M. (2019). Teachers' opinions on the pre-school counselling program. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 9(2), 521-546, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2019.017>

Teachers' opinions on the pre-school counselling program

Mustafa GÜLER ^{*a}, Burhan ÇAPRI ^{**b}

^a Selçuk University, Vocational School of Health Services, Konya/Turkey

^b Mersin University, Faculty of Education, Mersin/Turkey

Article Info

DOI: 10.14527/pegegog.2019.017

Article History:

Received 10 April 2018
Revised 04 July 2018
Accepted 16 January 2019
Online 25 March 2019

Keywords:

Preschool counselling program,
Preschool teacher,
School counsellor.

Article Type:

Research paper

Abstract

This study aimed at examining the views of preschool teachers on preschool counselling program, was conducted with 113 teachers. In this study, a descriptive survey model was used. As a data collection tool, the questionnaire prepared by Yazgünoğlu and Demirel (2012) taking into consideration the elements and principles of the Class Guidance Program of Primary and Secondary Education Institutions were used. Descriptive statistical techniques were used in the analysis of data collected through the questionnaire. As a result of the analyses, it has been found that preschool teachers and school counselors have more than average and above average values in terms of their views on the goals / achievements, teaching-learning process / activities, evaluation / testing situations and general characteristics of the program sub-dimensions except the content / competence sub-dimension of the pre-school guidance program. In line with the results obtained, suggestions have been made to increase the knowledge levels of the guidance services and to increase the time allocated for the activities.

Öğretmenlerin okul öncesi rehberlik programına ilişkin görüşleri

Makale Bilgisi

DOI: 10.14527/pegegog.2019.017

Makale Geçmişi:

Geliş 10 Nisan 2018
Düzeltilme 04 Temmuz 2018
Kabul 16 Ocak 2019
Çevrimiçi 25 Mart 2019

Anahtar Kelimeler:

Okul öncesi rehberlik programı,
Okul öncesi öğretmeni,
Okul rehber öğretmeni.

Makale Türü:

Özgün makale

Öz

Anaokullarında görevli öğretmenlerin Okul Öncesi Rehberlik Programı'na ilişkin görüşlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma, 113 öğretmen üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak, ilköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı öğeleri ve ilkeleri dikkate alınarak Yazgünoğlu ve Demirel (2012) tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Anket aracılığıyla toplanan verilerin analizinde, betimleyici istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, okul öncesi öğretmenleri ve okul rehber öğretmenlerinin, okul öncesi rehberlik programının içerik/yeterlilik alt boyutu dışındaki, hedefler/kazanımlar, öğretme-öğrenme süreci/etkinlikler, değerlendirme/sınama durumları ve programın genel özellikleri alt boyutlarına ilişkin görüşleri açısından ortalama ve ortalamasının üzerinde değerlere ulaşıldığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, rehberlik hizmetleri konusunda bilgi düzeylerinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılabileceği ve etkinlikler için ayrılan sürelerin arttırılabileceği önerileri sunulmuştur.

* Author: mustafaguler@selcuk.edu.tr

** Author: burhancapri@gmail.com

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-2701-1220>

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-6812-4785>

Introduction

Psychological counseling and guidance (PCG) services is a product of contemporary educational understanding. These student-centered services include assistance for individuals to have the qualifications required for contemporary world and contemporary education. With these aids, it is aimed to make individuals to realize themselves by helping them to self-define, to develop and to harmonize with the environment.

Two main models have been developed for the organization of PCG services in schools: the traditional guidance model and the developmental guidance model (Nazlı, 2016). Toward the end of 1960s, the developmental guidance concept emerged instead of the traditional approach, as the developmental needs of the students were not adequately met by the traditional guiding approach. The main function of the developmental guidance model is to help the students to succeed in their developmental tasks (Erkan & Güven, 2006). The ultimate goal of psychological counseling and guidance services of traditional guidance approach is to help the individual to realize himself / herself and with the developmental guidance approach, main goal changed into supporting the development of the individual's career of life; this approach aims to support and develop the personal, social, educational and career development areas of the students (Nazlı, 2016). In addition, the developmental guidance approach requires a planned and programmed curriculum based on the cognitive, emotional and physical development of students (Myrick, 1997). Planned and programmed guidance programs based on the developmental guidance approach contribute to the students. It is stated that the proficiency areas in the program increase the academic achievement of the students (Avcı & Nazlı, 2006; Lapan, Gysbers & Yongmin, 1997; Torunoğlu, 2015), while personal and group activities directly affect the personal development and the classroom achievements (Borders, 1992).

When we evaluate individuals' lives in a holistic perspective, guidance must be applied at every step of the education, from the beginning of the school to the higher education. Given that people have different problems at every stage of their lives, different guidance applications and programs are needed at every level of education, from pre-school to higher education (Yeşilyaprak, 2010). However, Turkey and the rest of the world concentrate on guidance at secondary level. In late 90's, after especially eight years of compulsory education has entered into force in the 1997-1998 academic year, guidance services was started to be emphasized in preschool and primary education.

The preschool period is the period when the child is prepared for primary school and is particularly important for the development of the child's social, language, cognition and personality traits. Most development theorists, especially Sigmund Freud and Eric Erikson, admit that infancy and preschool development is more important than other periods. The development in this period affects the child's future learning and development areas considerably. According to Bloom's (1964) research, 33.00% of the children's achievement up to the age of eighteen can be explained by the gains between 0-6 years of age (as cited in Yeşilyaprak, 2010). Likewise, improvements in language development during early childhood influence the development of primary school years. Early childhood experiences affect children's level of language skills, which in turn affects the readiness for school (Forget-Dubois et al., 2009). It is even stated that the number of letters known by children in the preschool period is related to achievement in high school (Stevenson & Newman, 1986).

During the preschool period, initial stage of the personality development of the child starts and the physical and social environment conditions, family attitudes and educational opportunities affect this stage. For this reason, the guidance services and practices presented in the preschool period are very important. Preschool education is a period of development that requires careful future plans and steps to be taken when the impact on children's future lives and their educational level is considered (Yeşilyaprak, 2010). The quality of the educational environment and the guidance and psychological counseling services provided by preschool and guidance teachers have a separate importance in order to reach goals of preschool education. According to Yeşilyaprak (2010), guidance services to be presented to the child in this period aims at supporting the development areas of the child, preparing

for the future and facilitating the life. The guidance services offered during this period will help to recognize cognitive, affective and behavioral characteristics of the child, to develop a positive self-perception, and to meet the child's needs.

The understanding of and approach to guidance is very important in the guidance services of the teachers conducted before the school. A preschool education teacher who adopts the concept of contemporary guidance prepares the physical and the social environment necessary for the healthy development of the child. The teacher tries to create a free, safe and positive educational atmosphere so that the child can develop healthily, adapt to the school and reveal his/her hidden powers. Thus, children are able to recognize themselves with their peers, improve their ability to survive, and learn the rules of living together, and thereby provide social and psychological satisfaction (Yeşilyaprak, 2010). In addition, the guidance services offered at this level may also provide positive contributions to the efficiency of guidance services offered at higher education levels.

Guidance and psychological counseling services in preschool education are planned and programmed services as well as in other stages. It is important that guidance services are carried out with structured and targeted programs in the preschool education period. In the realization of the program goals, employees need to have a contemporary guiding mentality and exhibit attitudes and behaviors in accordance with the guiding principles and objectives. Collaboration of family members, school officials, teachers, guidance teachers and other employees will also make it easier to achieve program goals.

The most important dimension of programs based on the developmental guidance model is evaluation. The main objective of the evaluation of the guidance program is to determine the outcomes of the achievements of the students that are brought by the program. The evaluation of results is comprehensive and controls the level of learning that students receive, and the evaluation of short, medium and long term outcomes contributes to the development of programs (Nazlı, 2016). The views of school principals, school and class counselors and students in the evaluation work are very important. The results of the evaluation of the opinions of school and guidance teachers show that the developmental guidance and psychological counseling program are useful and effective (Berber, 2010; Dahir, Burnham & Stone, 2009; Nazlı, 2014). The results of the research that the secondary school guidance program evaluated according to the students' opinions point out that it varies based on the school type and class level (Çivicioglu, 2016, İctüzer, 2017, Topçu, 2014).

Comprehensive psychological counseling and guidance programs are implemented in the provision of psychological counseling and guidance services in schools affiliated to the Ministry of National Education. Developmental guidance has emerged as a response to traditional models that limit guidance and psychological counseling services to career choice and crisis approach. According to the concept of developmental guidance, the developmental needs of the individuals are of priority and it is argued that guidance services should focus on meeting the developmental needs of the students. Programs based on this approach embrace the principle that guidance and psychological counseling services are target all students, although some students need special attention and have more intense problems.

The first structured guidance program in Turkey by the Ministry of Education in 2006 "Primary and Secondary Education Class Guidance Program" was prepared and introduced in the 2006-2007 academic year. Seven proficiency areas (educational development, adaptation to school and environment, safe and healthy life, interpersonal relations, self-acceptance, family and community, occupational development) were established in the Guidance Program (MoNE, 2006). Proficiency areas and achievements in Primary and Secondary Schools Class Guidance Program based on developmental guidance concept were the basis for the preparation of the Preschool Education Guidance Program (MoNE, 2012).

The Preschool Education Guidance Program, published in 2012, consists of seven interdisciplinary proficiency areas and 83 achievements. Example activities have been prepared for each achievement in order to contribute to the realization of the achievements and proficiencies. The activities in the

program are implemented by guidance teachers or teachers. Activities can be selected from existing sources and can be modified or improved according to the opinions of guidance teachers if it is appropriate for the achievement (MoNE, 2012).

Determining the opinions of teachers about the guidance program is important in terms of achieving the objectives, the activities and the achievements in the program. In addition, the evaluation of the program may contribute to the development of pre-school guidance and psychological counseling services. Studies (Berber, 2010; Demirel, 2010; Çivicioğlu, 2016; Torunoğlu, 2015; Topcu, 2014; Yazgünoğlu & Demirel, 2012) that evaluate psychological counseling and guidance programs in primary and secondary level schools mostly were conducted in line with the opinions of teachers and students and with primary and secondary education levels. However, a study that examines Preschool Guidance Program with teacher opinions in Turkey could not be found. For this reason, it is necessary to evaluate the Preschool Guidance Program, which has an important place in the provision of psychological counseling and guidance services in preschool education, according to the opinions of teachers. The aim of this study, which can contribute to the development of guidance and psychological counseling services in preschool education, to new studies about the subject and to the literature, is to examine the opinions of the teachers working in the kindergartens in the central districts of Konya.

Method

Research Design

In this study, a descriptive survey model was used. The survey method is a research approach aimed at describing the past or existing situation as it exists (Karasar, 2000). Such research is more likely to answer questions such as "what, where, when, how often, at what level, how" (Wellington, 2006; as cited in Büyükoztürk, 2012).

Participants

The research group of this study consisted of 113 pre-school and school guidance teachers working in the kindergartens in the central districts of Konya province determined by purposive sampling method. The sample includes 110 female (97.30%) and 3 male (2.70%) participants and 100 of them (88.50 %) were preschool teachers, 13 of them (11.50 %) were school counsellors. The duration of employment varied between 1 and 26 while the age range of the participants was 23-50.

Data Collection Tools

The questionnaire prepared by Yazgünoğlu and Demirel (2012) taking into consideration the elements and principles of the Class Guidance Program of Primary and Secondary Education Institutions were used. The reason why this questionnaire is preferred for pre-school institutions is that it includes the same elements (competency areas, gains, activities, application form, program expectations, etc.) of the Primary School and Secondary Education Class Guidance Program and Preschool Education Guidance Program. The five-level Likert-type questionnaire consists of 45 items. There are 5 sub-dimensions in the questionnaire: objectives (8 items), content (10 items), teaching-learning process (11 items), assessment and evaluation (6 items) and general features of the program (10 items). The internal consistency reliability of the questionnaire was found using Cronbach alpha coefficient as .96. The Cronbach alpha internal consistency coefficient results ($r = 0.97$) for this study indicate that the questionnaire is for the purpose of this study. Items 36 and 37 of the questionnaire were excluded from the evaluation because there was no separate class time for guideline in preschool institutions.

Data Collection

The survey was conducted by face-to-face interviews in the schools where teachers work. In the implementation process, the purpose of the study and main guidelines for the survey were explained to all participants in a standardized way.

Data Analysis

Descriptive statistical techniques were used to analyze the data collected through the survey.

Results

Findings related to the opinions of preschool and guidance teacher for the dimensions of the goals/achievements (1-8 items), content/competence (9-18 items), teaching-learning process/activities (19-29 items), evaluation / testing situations (36-45 items) are presented below. The f, %, and \bar{X} values of the points of the preschool and guidance teacher's related to the achievements of the Preschool Education Guidance Program are given in Table 1.

Table 1.
Distribution of Points Regarding the Achievements of the Program.

Items Related to the achievements	I totally agree (5)		I agree (4)		I partially agree (3)		I do not agree (2)		I never agree (1)		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Achievements are systematically and consistently expressed.	22	19.46	69	61.06	22	19.46	-	-	-	-	4.00
2. The achievements are realizable.	23	20.35	69	61.06	19	16.81	1	.88	1	.88	3.99
3. The achievements have quality that students can use in their lives.	23	20.35	63	55.75	21	18.58	4	3.53	2	1.76	3.89
4. The achievements are suitable for the level of students..	29	25.66	56	49.55	24	21.20	2	1.76	2	1.76	3.95
5. Distribution of the achievements according to grade levels was determined by considering the developmental characteristics of the students.	14	12.38	61	53.98	32	28.31	6	5.30	-	-	3.73
6. The achievements were written in a similar way to the "achievement" expressions in other curricula, thus ensuring language cohesion.	17	15.04	66	58.40	26	23.00	4	3.53	-	-	3.84
7. The achievements are in line with the achievements in the curricula of other courses related to counseling and guidance.	16	14.15	59	52.21	32	28.31	6	5.30	-	-	3.75
8. The achievements can be realized in one class hour.	23	20.35	50	44.24	28	24.80	11	9.73	2	1.76	3.69

According to Table 1, item of "The achievements have been systematically and consistently expressed" has the highest average of all the items in the survey (\bar{X} =4.00) 61.10% of the teachers answered "I agree" and 19.50% answered "I totally agree" to this item. Item of "The achievements can be realized in one class hour" has the lowest average (\bar{X} =3.69). 44.20% of the teachers answered "I agree" and 19.50% answered "I totally agree" to this item. It can be said that there is a problem in terms of time to realize the achievements. The averages of the items related to the achievements are 3.85 and the standard deviation is .58.

The f, %, and \bar{X} values of the points of the preschool and guidance teacher's related to the content of the Preschool Education Guidance Program are given in Table 2.

Table 2.
Distribution of Points Regarding the Content of the Program.

Items Related to the content	I totally agree (5)		I agree (4)		I partially agree (3)		I do not agree (2)		I never agree (1)		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
9. Achievements are suitable for proficiency areas.	16	14.20	61	53.98	33	29.20	1	.88	2	1.76	3.77
10. Proficiency areas are prepared according to the needs of students.	12	10.61	57	50.44	38	33.60	6	5.30	-	-	3.66
11. Regional differences have been taken into account when determining the proficiency areas.	11	9.73	41	36.28	45	39.82	11	9.73	5	4.42	3.37
12. Proficiency areas support the out-of-school experience.	11	9.73	54	47.78	37	32.74	10	8.84	1	.88	3.56
13. The program is designed to make it easier for students to actively adapt to the school and the environment.	15	13.27	56	49.55	35	30.97	7	6.19	-	-	3.69
14. The program will allow students to use their potential to improve their educational achievements.	13	11.50	58	51.32	32	28.31	10	8.84	-	-	3.65
15. The program allows students to identify, accept and develop themselves.	17	15.04	60	53.09	32	28.31	4	3.53	-	-	3.79
16. With the program, students improve their ability to understand, accept, and interact with others.	17	15.04	61	53.98	30	26.50	4	3.53	1	.88	3.78
17. The program provides students with a positive understanding and attitude towards society.	18	15.92	60	53.09	26	23.00	9	7.96	-	-	3.76
18. The program enables students to reach the necessary level of educational and professional decision-making.	14	12.38	46	40.70	48	42.47	5	4.42	-	-	3.61

According to Table 2, the item "The program allows students to identify, accept and develop themselves" has the highest average related to the content of the program (\bar{X} =3.79) where 53.10% of the teachers answered "I agree" and 15.00% answered "I totally agree". The item "Regional differences have been taken into account when determining the proficiency areas" has the lowest average among the items related to the content (\bar{X} =3.37) with 4.40% teachers answering "I never agree", 36.30% answering "I agree" and 9.30% answering "I totally agree". The averages of the items related to the content are 3.66 and the standard deviation is .60.

The f, %, and \bar{X} values of the points of the preschool and guidance teacher's related to the activities of the Preschool Education Guidance Program are given in Table 3. According to Table 3, the item "The activities overlap with the related proficiency areas" has the highest average related to the activities of the program (\bar{X} =3.87). 54.00% of the teachers answered "I agree" and 17.70% answered "I totally agree".

agree". The item "The teaching material to be used in the activities is easily accessible for each region where the program will be implemented has the lowest average among the items related to the activities ($\bar{X}=3.55$) for which 2.70% of the teachers answered "I never agree", 42.50% answered "I agree" and 12.40% answered "I totally agree". The averages of the items related to the activities are 3.81 and the standard deviation is .66.

Table 3.
Distribution of Points Regarding the Activities of the Program.

Items Related to Activities	I totally agree (5)		I agree (4)		I partially agree (3)		I do not agree (2)		I never agree (1)		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
19. The activities overlap with the related proficiency areas.	20	17.69	61	53.98	30	26.50	2	1.76	-	-	3.87
20. The activities are arranged clearly and understandably.	19	16.81	58	51.32	34	30.08	2	1.76	-	-	3.83
21. The activities serve to realize the achievements.	18	15.92	60	53.09	35	30.97	-	-	-	-	3.84
22. The activities are organized in such a way that students are actively involved.	20	17.69	61	53.98	26	23.00	6	5.30	-	-	3.84
23. The activities are meant to ensure that students work together.	19	16.81	58	51.32	29	25.66	7	6.19	-	-	3.78
24. The activity examples are planned according to the vision of the program.	18	15.92	62	54.86	31	27.40	1	.88	1	.88	3.84
25. The activities are prepared according to the level of the students' development.	19	16.81	60	53.09	32	28.31	-	-	2	1.76	3.83
26. The teaching material to be used in the activities is easily accessible for each region where the program will be implemented.	14	12.38	48	42.47	41	36.28	7	6.19	3	2,65	3.55
27. Activities lead to practitioners (guidance teachers).	1	.88	19	16.81	53	46.90	35	30.97	5	4.42	3.76
28. The activities were prepared in accordance with the proficiency level of the PCG of the guidance teachers.	15	13.27	53	46.90	40	35.40	4	3.53	1	.88	3.68
29. Activities are organized to be applied in one class hour.	18	15.92	46	40.70	37	32.74	12	10.61	-	-	3.61

The f, %, and \bar{X} values of the points of the preschool and guidance teacher's related to the assessment and evaluation process of the Preschool Education Guidance Program are displayed in Table 4. As seen in Table 4, the item "It has been expressed clearly and understandably how the achievements will be tested" has the highest average related to assessment and evaluation process ($\bar{X}=3.81$) for which 59.30% of the teachers answered "I agree" and 13.30% answered "I totally agree". From the items related to assessment and evaluation, the item "How to evaluate the assessment tools after application is clearly stated" has the lowest average ($\bar{X}=3.55$) for which .90% of the teachers answered "I never agree", 10.60% answered "I do not agree, 30.10%" and "I partially agree". The average of the items related to the assessment and evaluation is 3.75 and the standard deviation is .88.

Table 4.
Distribution of Points Regarding the Assessment and Evaluation of the Program.

Items related to Measuring and Evaluation	I totally agree (5)		I agree (4)		I partially agree (3)		I do not agree (2)		I never agree (1)		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
	30. Activity evaluation forms in the program are capable of measuring achievements.	16	14.15	53	46.90	34	30.08	9	7.96	1	
31. It has been expressed clearly and understandably how the achievements will be tested.	15	13.27	67	59.29	27	23.88	3	2.65	1	.88	3.81
32. How to test the achievements is shown with examples.	14	12.38	68	60.17	17	15.04	12	10.61	1	.88	3.73
33. The activity evaluation forms given in the program allow full evaluation of the affective traits.	15	13.27	44	38.93	49	43.36	3	2.65	1	.88	3.61
34. The number of activity evaluation forms recommended in the evaluation of the activities is appropriate.	17	15.04	47	41.59	42	37.16	6	5.30	1	.88	3.64
35. How to evaluate the assessment tools after application is clearly stated.	11	9.73	55	48.67	34	30.08	12	10.61	1	.88	3.55

The f, %, and \bar{X} values of the points of the preschool and guidance teacher's related to the assessment and evaluation process of Preschool Education Guidance Program are presented in Table 5.

Table 5.
Distribution of Points Regarding the General Features of the Program.

Items related to Program in General	I totally agree (5)		I agree (4)		I partially agree (3)		I do not agree (2)		I never agree (1)		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
	38. The program provided standardization in terms of PCG services in schools.	9	7.96	49	43.36	39	34.51	13	11.50	3	
39. The program contributes to the psychosocial development of the students.	18	15.92	64	56.63	22	19.46	9	7.96	-	-	3.80
40. The program ensures that PCG services are in order.	12	10.61	39	34.51	53	46.90	8	7.07	1	.88	3.46
41. The importance given to PCG services has increased with the program.	13	11.50	50	44.24	42	37.16	8	7.07	-	-	3.60
42. The program allows guidance teachers to enhance their knowledge and experience in the field of PCG.	16	14.15	50	44.24	33	29.20	14	12.38	-	-	3.60
43. The program is generally applicable.	25	22.10	45	39.82	36	31.88	5	4.42	2	1.76	3.76
44. The program is a supplemental part of other programs.	16	14.15	55	48.67	38	33.60	4	3.53	-	-	3.72
45. Introduction effort of the program is sufficient.	9	7.96	46	40.70	48	42.47	5	4.42	5	4.42	3.44

As seen in Table 5, the item “The program contributes to the psychosocial development of the students” has the highest average among the items related to the program in general ($\bar{X}=3.80$) for which 56.60% of the teachers answered "I agree" and 15.90% answered "I totally agree". The item "The program provides the standardization in terms of PCG services in schools," has the lowest average ($\bar{X}=3.42$) with 2.70% "I never agree", 11.50% "I disagree", and 34.50% "Partially agree". The average for the general features of the program is 3.73 and the standard deviation is .58.

Discussion, Conclusion & Implementation

Elementary and Secondary Education Institutions' Class Guidance Program and Preschool Education Guidance Program have the same items. In addition, the results of the study were evaluated together with the results of other studies related to the guidance program, as there were no direct research on the Preschool Guidance Program.

As a result of the research conducted to determine the opinions of the preschool and guidance teachers in preschools located in Konya regarding the preschool guidance program, the mean value of the teachers' opinions was 3.73. The dimension of objectives has largest ($\bar{X}=3.85$) and dimension of competence ($\bar{X}=3.66$) has the lowest average. In the light of these findings, it is thought that preschool and school guidance teachers may consider the Preschool Guidance Program as very useful and positive. It is seen that item of "The achievements have been systematically and consistently expressed" has the highest average and is the most favorable one among the achievement-related items ($\bar{X}=4.00$). This item has the highest average among the items of the questionnaire. This result is similar to the studies' results in which positive opinions on the achievements of the program are stated in the field (Başaran, 2008; Eşen, 2009; Torunoğlu, 2015; Yazgünoğlu & Demirel, 2012). On the other hand, the item “The achievements can be realized in one class hour” has lowest average among the achievement-related items ($\bar{X}=3.69$). This result shows similarity with some of the studies on the guidance services and program implementations in the schools which stated that the achievements are moderate enough to be realized (Topcu, 2014) and that the time is not adequate (Bardakçı, 2011; Berber, 2010; Demirel, 2010; & Leuwerke, 2011; Yazgünoğlu & Demirel 2012). On the other hand, time inadequacy was identified as a problem in the research results in which student opinions were evaluated (İçtüzler, 2017). This result shows that time is a problem to realize the achievements.

The item “The program allows students to identify, accept and develop themselves” got the highest average among content-related items from teachers ($\bar{X}=3.79$). On the other hand, the item "Regional differences have been taken into account when determining areas of competence has the lowest average ($\bar{X}=3.37$). There is evidence in the literature that support the results obtained from these items. As a result of the study of psychological counseling and guidance services conducted by İçtüzler (2017) in secondary schools, it was concluded that the program helped students to identify and accept themselves. Similarly, Yazgünoğlu and Demirel (2012) determined that the program allows students to identify and improve themselves in the research that assesses the views of school and class guidance teachers on the guidance program for primary education institutions. In addition, Demirel (2010) evaluated the classroom guidance program and stated that regional differences should be taken into account by the experts when determining the proficiency areas. However, it can be concluded that regional differences are not sufficiently taken into account when determining the areas of proficiency in the light of current research results.

The item “The activities overlap with the related proficiency areas” had the highest average ($\bar{X}=3.87$) while the item “The teaching material to be used in the activities is easily accessible for each region where the program will be implemented” had the lowest average among the activity-related items ($\bar{X}=3.55$). Similar to the findings, the results of the study by Yazgünoğlu and Demirel (2012) investigating the opinions of teachers about guidance programs in primary schools stated that teachers had problems accessing the teaching materials to be used in the activities. "The activities serve to realize the achievements” is another item that rated positively by teachers and had average of ($\bar{X}=3.84$). Similarly,

Demirel (2010) stated that the activities contributed to realization of the achievements in the evaluation of the class guidance program of primary and secondary education institutions.

When we look at the results obtained with regard to the assessment and evaluation items, the item "It has been expressed clearly and understandably how the achievements will be tested" had the average of (\bar{X} =3.81). It can be concluded that the teachers evaluate positively the clear expression of how the evaluation of the achievements should be made. This result is similar to the results of the studies (İçtüzzer, 2017; Yazgünoğlu & Demirel, 2012) based on teachers and students opinions in literature. From the items related to assessment and evaluation, the item "How to evaluate the assessment tools after application is clearly stated" has the lowest average (\bar{X} =3.55). This finding is similar to the research results obtained from the assessment and evaluation aspect of the program (Demirel, 2010; Kızıl, 2007; Yazgünoğlu & Demirel, 2012). From these results, it can be stated that teachers have some problems in the assessment and evaluation process of the program. For the assessment and evaluation aspect of Preschool Guidance Program requirement analysis forms, achievement checklists, observation lists, and development inventories (GEÇTA, DENVER II, AGTE etc.) which require specialization are filled by the teachers and school guidance teachers. Having the lowest average in "How to evaluate the assessment tools after application is clearly stated" suggests that teachers may have difficulty in evaluating the assessment tools used. Other studies on the subject (Demirel, 2010; Yazgünoğlu & Demirel, 2012) revealed that teachers have problems in terms of the general explanations about the assessment tools, lack of knowledge on how to grade and evaluate the forms, and the diversity of the forms.

The item "The program contributes to the psychosocial development of the students" had the highest average of the items related to general features of the program (\bar{X} =3.80). Developmental guidance focuses on students' personal development and individual potentials (Myrick, 1997). Psychological counseling and guidance services of school aim to improve students' mental, physical, emotional and psychosocial aspects in a healthy way. In this study, it is thought that the item "The program contributes to the psychosocial development of the students" can be interpreted as program may have contributed to the realization of this purpose of preschool guidance services since it had the highest average. Similarly, other research findings emphasize the views that the program contributes to the psychosocial development of the students (Demirel 2010; Terzi, Tekinalp & Leuwerke, 2011; Yazgünoğlu & Demirel, 2012). On the other hand, the item "The program has provided standardization in terms of PCG services in schools." had the lowest average score (\bar{X} =3.42). It is stated by Demirel (2010) that, in the results of the evaluation of the Guidance Program of Primary and Secondary Education Institutions, the program contributes to the standardization of the guidance services, contrary to the findings in this study,

The study also examined whether there is a significant difference between the views of preschool and school guidance teachers regarding the Preschool Guidance Program. The study that evaluates the opinions of school and class guidance teachers regarding the Class Guidance Program of Primary Education Institutions conducted by Yazgünoğlu and Demirel (2012) stated that there is a significant difference between the average scores related to the program in favor of school guidance teachers. In this study, no significant difference was found between the opinions of the preschool and school guidance teachers regarding the program. This is thought to be due to the fact that the preschool teachers participating in the survey had sufficient knowledge, skills and understanding of the needs and benefits of guidance services.

As a result, the school guidance and preschool teachers who participated in the research stated that the achievements in the program are suitable for the proficiency areas and take into account the needs of the students. It has been observed that the views on the activities are generally positive, owing to the fact that the activities are arranged in an understandable way and include clear explanations on how the evaluation of the achievements should be done. However, preschool teachers have problems about how to evaluate the assessment tools after the application. At this point, it can be concluded that preschool and school guidance teachers think that preschool guidance program is useful and beneficial (\bar{X} =3.85)

and these results support previous studies (Berber, 2010; Dahir, Burnham & Stone, 2009; Eşen, 2009; Kızıl, 2007; Nazlı, 2008; Nazlı, 2014 Terzi, Tekinalp & Leuwerke, 2011) that showed developmental and psychological guidance programs are effective and teachers and school guidance teachers have positive opinions about it.

Considering all the findings and results obtained from the study, the following recommendations can be made:

- Course hours could be re-examined and guidance hour could be added in order to increase the time for activities in Preschool education institutions.
- For the effective implementation of the program and the guidance activities, only the guidance teachers should be responsible in preschool institutions.
- In order to contribute to the realization of the achievements, all necessary tools and equipment for the implementation of the activities in the school guidance services could be kept available.
- In-service trainings for preschool teachers can be conducted by the Ministry of National Education to increase the level of knowledge of teachers about assessment and evaluation and guidance services.
- Assessment and evaluation forms included in the program can be reviewed in line with the opinions of practitioners and the forms to be rearranged can be prepared taking into account the affective characteristics of the children.
- In order to evaluate the program, comparative studies can be done by taking the opinions of the counselors and preschool teachers.
- This research is limited to the central districts of Konya. It is thought that this study can be done by expanding the sample size to include different provinces or the whole country.

Acknowledgements

This study was presented as an oral presentation at the 26th International Conference on Educational Sciences held on 20-23 April 2017.

..

Türkçe Sürüm

Giriş

Psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) hizmetleri çağdaş eğitim anlayışının bir ürünüdür. Öğrenci odaklı sunulan bu hizmetler, bireylerin çağdaş dünyanın ve çağdaş eğitimin gerektiği niteliklere sahip olabilmeleri için gereken yardımları kapsamaktadır. Bu yardımlar ile bireyin kendini tanımaya, gelişimine ve çevreye uyumuna yardımcı olarak kendini gerçekleştirmesi hedeflenmektedir.

PDR hizmetlerinin okullarda örgütlenmesi ile ilgili geleneksel rehberlik modeli ve gelişimsel rehberlik modeli olmak üzere iki ana model geliştirilmiştir (Nazlı, 2016). 1960'lı yılların sonuna doğru, geleneksel rehberlik yaklaşımında öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçlarının yeterince karşılanmamasından dolayı geleneksel yaklaşım yerine gelişimsel rehberlik anlayışı ortaya çıkmıştır. Gelişimsel rehberlik modelinin temel işlevi, içinde bulunduğu gelişim dönemlerinin görevlerini başarılı bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için öğrenciye yardımcı olmaktır (Erkan & Güven, 2006). Geleneksel rehberlik yaklaşımında psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin nihai amacı olan bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etme süreci, gelişimsel rehberlik yaklaşımıyla birlikte bireyin yaşam kariyeri gelişimini destekleme amacına dönüşmüş ve öğrencilerin kişisel-sosyal, eğitsel ve kariyer gelişim alanlarının desteklenmesi ve geliştirilmesi amaçlanmıştır (Nazlı, 2016). Ayrıca, gelişimsel rehberlik yaklaşımı öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve fiziksel gelişimlerini temel alan planlı ve programlı bir müfredatı gerektirmektedir (Myrick, 1997). Gelişimsel rehberlik yaklaşımına dayalı planlı ve programlı olarak hazırlanan rehberlik programları öğrencilere katkı sağlamaktadır. Yapılan çalışmalarda, programda yer alan yeterlik alanlarının öğrencilerin akademik başarısını arttırdığı, (Avcı & Nazlı, 2006; Lapan, Gysbers & Yongmin, 1997; Torunoğlu, 2015), bireysel ve grup etkinliklerinin ise kişisel gelişimlerini ve sınıf içi başarılarını doğrudan etkilediği ifade edilmektedir (Borders, 1992).

Bireylerin yaşamını bütünsel bir bakış açısı içinde değerlendirdiğimizde rehberlik, eğitimin her basamağında, okul öncesinden başlayarak yüksek öğretime kadar önemle uygulanması gerekmektedir. İnsanların yaşamlarının her döneminde farklı problemler yaşadığı göz önünde bulundurulduğunda, okul öncesinden yüksek öğretime kadar her eğitim kademesinde farklı rehberlik uygulamalarına ve rehberlik programlarına ihtiyaç duyulacaktır (Yeşilyaprak, 2010). Ancak, rehberlik hizmetlerine Türkiye'de ve dünyada ortaöğretim düzeyinde ağırlık verilmiştir. 90'lı yıllardan sonra özellikle de 1997-1998 öğretim yılından itibaren sekiz yıllık zorunlu ilköğretime geçilmesi ile ilköğretim ve okulöncesi eğitim kademesinde de rehberlik hizmetlerine ağırlık verilmeye başlanmıştır.

Okul öncesi dönem, çocuğu ilkokula hazırlayan özellikle çocuğun sosyal, dil, biliş ve kişilik özelliklerinin gelişimi açısından önemli olduğu dönemdir. Başta Sigmund Freud ve Eric Erikson olmak üzere çoğu gelişim kuramcısı, bebeklik ve okul öncesi gelişim döneminin diğer dönemlere göre daha önemli olduğunu kabul etmektedir. Bu dönemdeki gelişim, çocuğun gelecek dönemlerdeki öğrenme ve gelişme alanlarını oldukça fazla etkilemektedir. Bloom'un (1964) yaptığı araştırma sonucuna göre, çocukların onsekiz yaşına kadar gösterdikleri okul başarısının % 33.00'ü 0-6 yaş arasındaki kazanımlarla açıklanabilmektedir (Akt.Yeşilyaprak, 2010). Benzer biçimde, erken çocukluk döneminde dil gelişiminde yaşanan gelişmeler ilkokul yıllarındaki gelişimi etkilemektedir.Çocukların erken dönemdeki ev yaşantıları dil becerilerini, bu da beraberinde okula hazır olma düzeyini etkilemektedir (Forget-Dubois vd.,2009). Hatta okul öncesi dönemdeki çocukların bildiği harf sayısının, lisedeki okuma başarısıyla ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Stevenson & Newman, 1986).

Okul öncesi dönemde çocuğun kişilik gelişiminin temelleri atılmakta, çocuğun gelişiminde çocuğa sağlanan fiziksel ve sosyal çevre koşulları, aile tutumları ve eğitim imkanları etkili olmaktadır. Bu nedenle, okul öncesi dönemde sunulan rehberlik hizmetleri ve uygulamaları oldukça önemlidir. Okul öncesi eğitim, çocukların gelecek yaşamlarına ve eğitim kademelerine etkisi göz önünde

bulundurulduğunda, geleceğe yönelik planlamaların ve atılacak adımların belirlenmesinde dikkatli olunması gereken bir gelişim dönemidir (Yeşilyaprak, 2010).

Okul öncesi eğitimin amaçlarına ulaşabilmesinde, eğitim ortamının niteliği ve okul öncesi ve okul rehber öğretmenlerinin sunacağı rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ayrı bir öneme sahiptir. Yeşilyaprak'a (2010) göre, bu dönemde çocuğa sunulacak rehberlik hizmetleri, çocuğun gelişim alanlarının desteklenmesine, geleceğe hazırlanmasında ve hayatını kolaylaştırmasına yöneliktir. Bu dönemde sunulan rehberlik hizmetleri çocuğun bilişsel, duyuşsal ve davranışsal özelliklerinin tanınmasına, olumlu benlik algısı geliştirmesine, gereksinimlerinin karşılanmasına yardımcı olacaktır.

Okul öncesinde yürütülen rehberlik hizmetlerinde öğretmenlerin rehberlik anlayışı ve yaklaşımı oldukça önemlidir. Çağdaş rehberlik anlayışını benimseyen bir okul öncesi eğitim öğretmeni, çocuğun sağlıklı gelişmesi için gerekli fiziki ve sosyal ortamı hazırlamaktadır. Öğretmen çocuğun sağlıklı gelişmesi, okula uyum sağlaması, gizil güçlerini ortaya koyabilmesi için özgür, güvenli ve olumlu bir eğitim atmosferi oluşturmaya çalışmaktadır. Böylelikle çocuklar, akranları içerisinde kendini tanımayı, yaşamı sürdürebilecek becerileri geliştirmeyi ve birlikte yaşama kurallarını öğrenerek, sosyal ve psikolojik doyumunu sağlamaktadır (Yeşilyaprak, 2010). Ayrıca, bu kademede sunulan rehberlik hizmetleri daha üst öğretim basamaklarında sunulacak rehberlik hizmetlerinin verimliliğine olumlu katkılar da sunabilecektir.

Okul öncesi eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri diğer kademelerde olduğu gibi planlı ve programlı yürütülen hizmetlerdir. Okul öncesi eğitim döneminde rehberlik hizmetlerinin yapılandırılmış ve amaçları belirlenmiş programlarla yürütülmesi önemlidir. Program hedeflerinin gerçekleşmesinde, çalışanların çağdaş rehberlik anlayışına sahip olmaları ve rehberlik ilke ve amaçlarına uygun tutum ve davranışlar sergilemeleri gerekmektedir. Ayrıca ailenin, okul yönetiminin, öğretmenlerin, rehber öğretmenlerin, diğer çalışanların işbirliği içinde olması program hedeflerine ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

Gelişimsel rehberlik modeline dayalı programların en önemli boyutu değerlendirmedir. Rehberlik programının değerlendirilmesinde temel amaç, programın öğrencilere kazandırdığı yeterliklerin sonuçlarını belirlemektir. Sonuçların değerlendirilmesi kapsamlı olup öğrencilerin edindikleri öğrenmelerin düzeylerini kontrol etmekte, kısa, orta ve uzun vadeli olmak üzere yapılan sonuçların değerlendirilmesi programların geliştirilmesine katkı sağlamaktadır (Nazlı, 2016). Değerlendirme çalışmalarında esas ve öncelikli kişiler olan okul müdürü, okul ve sınıf rehber öğretmenleri ile öğrencilerin görüşleri oldukça önemlidir. Okul ve sınıf rehber öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirildiği araştırma sonuçları gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programının yararlı ve etkili olduğunu göstermektedir (Berber, 2010; Dahir, Burnham & Stone, 2009; Nazlı, 2014). Ortaöğretim rehberlik programının öğrenci görüşlerine göre değerlendirildiği araştırma sonuçları ise, okul türü ve sınıf düzeyine göre farklılık gösterdiğine işaret etmektedir (Çivicioğlu, 2016; İctüzer, 2017; Topçu, 2014).

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerin sunulmasında kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programları uygulanmaktadır. Türkiye'de ilk yapılandırılmış rehberlik programı, 2006 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı" hazırlanmış ve 2006-2007 öğretim yılında uygulanmaya başlanmıştır. Rehberlik Programı'nda, eğitsel, mesleki ve kişisel/sosyal rehberlik hizmetlerini kapsayan yedi yeterlik alanı (eğitsel gelişim, okula ve çevreye uyum, güvenli ve sağlıklı hayat, kişiler arası ilişkiler, kendini kabul, aile ve toplum, mesleki gelişim) oluşturulmuştur (MEB, 2006). Gelişimsel rehberlik anlayışına dayalı ilköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı'nda yer alan yeterlik alanları ve kazanımlar, Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı'nın hazırlanmasına temel teşkil etmiştir (MEB, 2012).

2012 yılında yayınlanan Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı, birbiri ile ilişkili yedi yeterlik alanından ve 83 kazanımdan oluşmaktadır. Kazanımların gerçekleşmesine katkı sağlamak ve belirlenen yeterliliklere ulaşılmasını sağlamak amacıyla her kazanım için örnek etkinlikler hazırlanmıştır. Programda yer alan etkinlikler, okul rehber öğretmeni ya da öğretmenler tarafından uygulanmaktadır. Etkinlikler var

olan kaynaklardan seçilebilmekte ve kazanıma uygun olacak şekilde rehber öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda değiştirilebilmekte ya da geliştirilebilmektedir (MEB, 2012).

Öğretmenlerin rehberlik programına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi, programda yer alan amaçların, etkinlik ve kazanımların gerçekleşmesi açısından önemlidir. Ayrıca, programın değerlendirilmesi, okul öncesinde yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin gelişimine katkı sağlayabilecektir.

Gerek Türkiye’de gerekse yurt dışında ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde okullarda uygulanan psikolojik danışma ve rehberlik programlarını değerlendiren araştırmaların (Berber, 2010; Demirel, 2010; Çivicioğlu, 2016; Torunoğlu, 2015; Topcu, 2014; Yazgünoğlu & Demirel, 2012), çoğunlukla öğretmen ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde yapıldığı görülmektedir. Ancak, Türkiye’de Okul Öncesi Rehberlik Programı’nı öğretmen görüşleri doğrultusunda inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, okul öncesi eğitimde psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin sunulmasında önemli bir yeri olan Okul Öncesi Rehberlik Programı’nın öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Okul öncesi eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin geliştirilmesine, konu ile ilgili yeni çalışmaların yapılmasına ve alan yazına önemli katkılar sunabileceği düşünülen bu araştırmanın amacı, Konya ili merkez ilçelerindeki anaokullarında görevli öğretmenlerin Okul Öncesi Rehberlik Programı’na ilişkin görüşlerinin incelenmesidir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada, betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama yöntemi geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2000). Bu tür araştırmalar daha çok “ne, nerede, ne zaman, hangi sıklıkla, hangi düzeyde, nasıl” gibi soruların cevaplandırılmasına olanak tanır (Wellington, 2006; Akt. Büyüköztürk, 2012).

Katılımcılar

Bu çalışmanın araştırma grubu, amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlen Konya ilindeki merkez ilçelerinde bulunan anaokullarında görevli 110’u (% 97.30) kadın, 3’ü (% 2.70) erkek, toplam 113 okul öncesi ve okul rehber öğretmeninden oluşmaktadır. Öğretmenlerin, 100’ü (% 88.50) okul öncesi öğretmeni, 13’ü (% 11.50) okul rehber öğretmenidir. Yaş aralığı, 23-50 arasında değişen öğretmenlerin meslekte çalışma süresi 1-26 yıl arasında değişmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, ilköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı öğeleri ve ilkeleri dikkate alınarak Yazgünoğlu ve Demirel (2012) tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Bu anketin, okul öncesi kurumları için de tercih edilmesinin nedeni, ilköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı’nın ve Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı’nın aynı öğeleri (yeterlik alanları, kazanımlar, etkinlikler, uygulama biçimi, program beklentileri vb.) içermesidir. Ayrıca, anketin okul öncesi kurumlarında uygulanabileceği konusunda uzman görüşleri alınmıştır. Beş’li likert tipindeki anket, 45 maddeden oluşmaktadır. Ankette, hedefler (8 madde), içerik (10 madde), öğretme-öğrenme süreci (11 madde), ölçme ve değerlendirme (6 madde) ve programın genel özellikleri (10 madde) olmak üzere 5 alt boyut bulunmaktadır. Anketin iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach alfa katsayısı .96 olarak bulunmuştur. Bu araştırma için uygulanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı sonuçları ($r = .97$), anketin bu araştırmanın katılımcıları üzerinde geçerli ve güvenilir bir biçimde kullanılabileceğini göstermektedir. Anketin 36. ve 37. maddeleri, okul öncesi eğitim kurumları ders programında ayrı bir rehberlik saati bulunmadığından değerlendirme dışı tutulmuştur.

Verilerin Toplanması

Anket uygulaması, öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Uygulama sürecinde, tüm katılımcılara araştırmanın amacı ve anket uygulanmasına ilişkin temel yönergeler standart bir şekilde açıklanmıştır.

Verilerin Analizi

Anket aracılığıyla toplanan verilerin analizinde betimleyici istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Bu araştırmada, Okul Öncesi Rehberlik Programı'nın, hedefler/kazanımlar (1-8 madde), içerik/yeterlilik (9-18 madde), öğretme-öğrenme süreci/etkinlikler (19-29 madde), değerlendirme/sınama durumları (30-35 madde), programın genel özellikleri (36-45 madde) boyutlarında okul öncesi ve okul rehber öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda belirtilmiştir.

Okul öncesi ve okul rehber öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı'nın kazanımlarına ilişkin puanların f, % ve \bar{X} değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.
Programın Kazanımlarına İlişkin Puanların Dağılımı.

Kazanımlara İlişkin Maddeler	Tamamen katılıyorum		Kısmen katılıyorum				Hiç katılmıyorum		\bar{X}		
	(5)		(4)		(3)		(2)				
	f	%	f	%	f	%	f	%			
1. Kazanımlar sistematik ve tutarlı bir şekilde ifade edilmiştir.	22	19.46	69	61.06	22	19.46	-	-	-	-	4.00
2. Kazanımlar gerçekleştirilebilir niteliktedir.	23	20.35	69	61.06	19	16.81	1	.88	1	.88	3.99
3. Kazanımlar öğrencilerin yaşamlarında kullanabilecekleri niteliktedir.	23	20.35	63	55.75	21	18.58	4	3.53	2	1.76	3.89
4. Kazanımlar öğrenci düzeyine uygundur.	29	25.66	56	49.55	24	21.20	2	1.76	2	1.76	3.95
5. Kazanımların sınıf düzeylerine göre dağılımı öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak belirlenmiştir.	14	12.38	61	53.98	32	28.31	6	5.30	-	-	3.73
6. Kazanımlar diğer öğretim programlarındaki "kazanım" ifadelerine benzer şekilde yazılarak dil birliği sağlanmıştır.	17	15.04	66	58.40	26	23.00	4	3.53	-	-	3.84
7. Kazanımlar diğer derslerin öğretim programlarında yer alan psikolojik danışma ve rehberliğe ilişkin kazanımlarla paralellik göstermektedir.	16	14.15	59	52.21	32	28.31	6	5.30	-	-	3.75
8. Kazanımlar bir ders saatinde gerçekleştirilebilir niteliktedir.	23	20.35	50	44.24	28	24.80	11	9.73	2	1.76	3.69

Tablo 1'e göre, "Kazanımlar sistematik ve tutarlı bir şekilde ifade edilmiştir." maddesi, anketin tüm maddeleri içerisinde en yüksek ortalamaya sahip maddesidir ($\bar{X}=4.00$). Bu maddeye, öğretmenlerin % 61.10'u "katılıyorum", % 19.50'si "tamamen katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Kazanımlara ilişkin "Kazanımlar, bir ders saatinde gerçekleştirilebilir niteliktedir." maddesi ortalaması en düşük maddedir ($\bar{X}=3.69$). Bu maddeye, öğretmenlerin % 44.20'si "katılıyorum", % 19.50'si "tamamen katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Kazanımların gerçekleştirilmesi için zaman açısından sorun olduğu söylenebilir. Kazanımlara ilişkin maddelerin ortalaması 3.85, standart sapması .58'dir.

Okul öncesi ve okul rehber öğretmenlerinin okul öncesi eğitim rehberlik programının içeriğine ilişkin puanların f, % ve \bar{X} değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.
Programın içeriğine ilişkin Puanların Dağılımı.

Kazanımlara İlişkin Maddeler	Tamamen katılıyorum		Kısmen katılıyorum				Hiç katılmıyorum		\bar{X}		
	f	%	f	%	f	%	f	%			
9. Kazanımlar, yeterlilik alanlarına uygundur.	16	14.15	61	53.98	33	29.20	1	.88	2	1.76	3.77
10. Yeterlik alanları öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun hazırlanmıştır.	12	10.61	57	50.44	38	33.60	6	5.30	-	-	3.66
11. Yeterlik alanları belirlenirken bölgesel farklılıklar dikkate alınmıştır.	11	9.73	41	36.28	45	39.82	11	9.73	5	4.42	3.37
12. Yeterlik alanları okul dışındaki yaşantıyı destekler niteliktedir.	11	9.73	54	47.78	37	32.74	10	8.84	1	.88	3.56
13. Program, öğrencilerin okula ve çevreye etkin olarak uyum sağlamalarını kolaylaştıracak niteliktedir.	15	13.27	56	49.55	35	30.97	7	6.19	-	-	3.69
14. Program, öğrencilerin potansiyellerini kullanarak eğitsel başarılarını arttırmalarına olanak sağlayacak niteliktedir.	13	11.50	58	51.32	32	28.31	10	8.84	-	-	3.65
15. Program, öğrencilerin kendilerini tanımalarına, kabul etmelerine ve geliştirmelerine olanak sağlar.	17	15.04	60	53.09	32	28.31	4	3.53	-	-	3.79
16. Program ile birlikte öğrenciler, başkalarını anlama, kabul etme ve kişilerarası etkileşim becerilerini geliştirmektedir.	17	15.04	61	53.98	30	26.50	4	3.53	1	.88	3.78
17. Program, öğrencilerin topluma karşı olumlu anlayış ve tutum geliştirmelerini sağlamaktadır.	18	15.92	60	53.09	26	23.00	9	7.96	-	-	3.76
18. Program, öğrencilerin eğitsel ve mesleki kararları için gerekli olgunluğa ulaşmalarını sağlamaktadır.	14	12.38	46	40.70	48	42.47	5	4.42	-	-	3.61

Tablo 2'ye göre, "Program, öğrencilerin kendilerini tanımalarına, kabul etmelerine ve geliştirmelerine olanak sağlar." maddesi, programın içeriğine ilişkin ortalaması en yüksek maddedir ($\bar{X}=3.79$). Bu maddeye, öğretmenlerin % 53.10'u "katılıyorum", % 15.00'i "tamamen katılıyorum" yanıtını

vermişlerdir. İçeriğe ilişkin maddelerden, "Yeterlik alanları belirlenirken bölgesel farklılıklar dikkate alınmıştır." maddesi ortalaması en düşük maddedir ($\bar{X}=3.37$). Bu maddeye, öğretmenlerin % 4.40'ı "Hiç Katılmıyorum", % 36.30'u "katılıyorum", % 9.30'u "tamamen katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Programın içeriğine ilişkin maddelerin ortalaması 3.66, standart sapması .60'dır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesi eğitim rehberlik programının etkinliklere ilişkin puanlarının f, % ve \bar{X} değerleri Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3.
Programın Etkinliklere İlişkin Puanların Dağılımı.

Kazanımlara İlişkin Maddeler	Tamamen katılıyorum (5)		Katılıyorum (4)		Kısmen katılıyorum (3)		Katılmıyorum (2)		Hiç Katılmıyorum (1)		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
19. Etkinlikler ilişkili olduğu yeterlik alanları ile örtüşmektedir.	20	17.69	61	53.98	30	26.50	2	1.76	-	-	3.87
20. Etkinlikler yeterince açık ve anlaşılır olarak düzenlenmiştir.	19	16.81	58	51.32	34	30.08	2	1.76	-	-	3.83
21. Etkinlikler kazananları gerçekleştirmeye hizmet etmektedir.	18	15.92	60	53.09	35	30.97	-	-	-	-	3.84
22. Etkinlikler, öğrencileri aktif kılacak nitelikte düzenlenmiştir.	20	17.69	61	53.98	26	23.00	6	5.30	-	-	3.84
23. Etkinlikler, öğrencilerin birlikte çalışmalarını sağlayacak niteliktedir.	19	16.81	58	51.32	29	25.66	7	6.19	-	-	3.78
24. Etkinlik örnekleri programın vizyonuna uygun olarak planlanmıştır.	18	15.92	62	54.86	31	27.40	1	.88	1	.88	3.84
25. Etkinlikler öğrencilerin gelişini düzeyine uygun olarak hazırlanmıştır.	19	16.81	60	53.09	32	28.31	-	-	2	1.76	3.83
26. Etkinliklerde kullanılacak öğretim materyali programın uygulanacağı her bölge için kolay ulaşılabilir.	14	12.38	48	42.47	41	36.28	7	6.19	3	2,65	3.55
27. Etkinlikler uygulayıcılara (sınıf rehber öğretmenlerine) yol gösterici özelliktedir.	1	.88	19	16.81	53	46.90	35	30.97	5	4.42	3.76
28. Etkinlikler, sınıf rehber öğretmenin PDR alanındaki yeterlik düzeyine uygun olarak hazırlanmıştır.	15	13.27	53	46.90	40	35.40	4	3.53	1	.88	3.68
29. Etkinlikler bir ders saatinde uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir.	18	15.92	46	40.70	37	32.74	12	10.61	-	-	3.61

Tablo 3'e göre, "Etkinlikler ilişkili olduğu yeterlik alanları ile örtüşmektedir" maddesi, programın etkinliklere ilişkin ortalaması en yüksek maddedir ($\bar{X}=3.87$). Bu maddeye, öğretmenlerin % 54.00'ü "katılıyorum", % 17.70'i "tamamen katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Etkinliklere ilişkin maddelerden, "Etkinliklerde kullanılacak öğretim materyali programın uygulanacağı her bölge için kolay ulaşılabilir." maddesi ortalaması en düşük maddedir ($\bar{X}=3.55$). Bu maddeye öğretmenlerin % 2.70'i "Hiç Katılmıyorum", % 42.50'si "katılıyorum", % 12.40'ı "tamamen katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Etkinliklere ilişkin maddelerin ortalaması 3.81, standart sapması .66'dır.

Okul öncesi ve okul rehber öğretmenlerinin rehberlik programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin puanlarının f, % ve \bar{X} değerleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4.
Programın Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Puanların Dağılımı.

Kazanımlara İlişkin Maddeler	Tamamen katılıyorum		Kısmen katılıyorum				Hiç katılmıyorum		\bar{X}		
	(5)		(4)		(3)		(2)			(1)	
	f	%	f	%	f	%	f	%		f	%
30. Programdaki etkinlik değerlendirme formları, kazanımları ölçebilecek niteliktedir.	16	14.15	53	46.90	34	30.08	9	7.96	1	.88	3.66
31. Kazanımların nasıl sınanacağı açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmiştir.	15	13.27	67	59.29	27	23.88	3	2.65	1	.88	3.81
32. Kazanımların nasıl sınanacağı örneklerle gösterilmiştir.	14	12.38	68	60.17	17	15.04	12	10.61	1	.88	3.73
33. Programda verilen etkinlik değerlendirme formları duyuşsal özelliklerin değerlendirilmesine tam anlamıyla olanak sağlamaktadır.	15	13.27	44	38.93	49	43.36	3	2.65	1	.88	3.61
34. Etkinliklerin değerlendirilmesinde önerilen etkinlik değerlendirme formu sayısı uygundur.	17	15.04	47	41.59	42	37.16	6	5.30	1	.88	3.64
35. Ölçme araçlarının uygulandıktan sonra nasıl değerlendirileceği açık ve anlaşılır olarak belirtilmiştir.	11	9.73	55	48.67	34	30.08	12	10.61	1	.88	3.55

Tablo 4’te görüldüğü gibi, "Kazanımların nasıl sınanacağı açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmiştir." maddesi, programın ölçme ve değerlendirmeye ilişkin ortalaması en yüksek maddedir ($\bar{X}=3.81$). Bu maddeye, öğretmenlerin % 59.30’u "katılıyorum", % 13.30’u "Tamamen katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Ölçme ve değerlendirmeye ilişkin maddelerden, "Ölçme araçlarının uygulandıktan sonra nasıl değerlendirileceği açık ve anlaşılır olarak belirtilmiştir." maddesi ortalaması en düşük maddedir ($\bar{X}=3.55$). Bu maddeye, öğretmenlerin % .90’nı "Hiç Katılmıyorum", % 10.60’ı "Katılmıyorum", % 30.10’nu "Kısmen katılıyorum", yanıtını vermişlerdir. Ölçme değerlendirmeye ilişkin maddelerin ortalaması 3.75, standart sapması .88’dir.

Araştırmaya katılan okul öncesi ve okul rehber öğretmenlerinin okul öncesi eğitim rehberlik programının genel özelliklerine ilişkin puanlarının f, % ve \bar{X} değerleri Tablo 5’de verilmiştir. Tablo 5’te görüldüğü gibi, programın geneline ilişkin maddelerden "Program, öğrencilerin psiko-sosyal gelişimine katkı sağlamaktadır." maddesi, ortalaması en yüksek maddedir ($\bar{X}=3.80$). Bu maddeye, öğretmenlerin % 56.60’ı "katılıyorum", % 15.90’nı "tamamen katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. "Program, okullardaki PDR hizmetleri bakımından standartlaşmayı sağlamıştır." maddesi ortalaması en düşük maddedir ($\bar{X}=3.42$). Bu maddeye öğretmenlerin % 2.70’i "Hiç Katılmıyorum", % 11.50’si "Katılmıyorum", % 34.50’si "Kısmen katılıyorum", yanıtını vermişlerdir. Programın genel özelliklerine ilişkin maddelerin ortalaması 3.73, standart sapması .58’dir.

Tablo 5.
Programın Genel Özelliklerine İlişkin Puanların Dağılımı.

Kazanımlara İlişkin Maddeler	Tamamen katılıyorum (5)		Kısmen katılıyorum (4)		Kısmen katılmıyorum (3)		Hiç katılmıyorum (2)		Hiç katılmıyorum (1)		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
38. Program, okullardaki PDR hizmetleri bakımından standartlaşmayı sağlamıştır.	9	7.96	49	43.36	39	34.51	13	11.50	3	2.65	3.42
39. Program, öğrencilerin psiko-sosyal gelişimine katkı sağlamaktadır.	18	15.92	64	56.63	22	19.46	9	7.96	-	-	3.80
40. Program, PDR hizmetlerine düzen gelmesini sağlamıştır.	12	10.61	39	34.51	53	46.90	8	7.07	1	.88	3.46
41. Program ile PDR hizmetlerine verilen önem artmıştır.	13	11.50	50	44.24	42	37.16	8	7.07	-	-	3.60
42. Program ile sınıf rehber öğretmenlerinin, PDR alanındaki bilgi ve deneyimlerini arttırmalarına olanak sağlamıştır.	16	14.15	50	44.24	33	29.20	14	12.38	-	-	3.60
43. Program genel olarak uygulanabilir niteliktedir.	25	22.10	45	39.82	36	31.88	5	4.42	2	1.76	3.76
44. Program, diğer programların bütünüyle bir parçası niteliğindedir.	16	14.15	55	48.67	38	33.60	4	3.53	-	-	3.72
45. Programın tanıtım çalışmaları yeterlidir.	9	7.96	46	40.70	48	42.47	5	4.42	5	4.42	3.44

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı ve Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı aynı öğeleri içermektedir. Ayrıca, doğrudan Okul Öncesi Rehberlik Programı'na ilişkin araştırmaların olmaması nedeniyle çalışmanın sonuçları, rehberlik programına ilişkin yapılan diğer çalışma sonuçlarıyla birlikte değerlendirilmiştir.

Konya ili merkez ilçelerinde bulunan anaokullarında görevli okul öncesi ve okul rehber öğretmenlerinin Okul Öncesi Rehberlik Programı'na ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırma sonucunda, öğretmenlerin programa ilişkin görüşlerine ait ortalama değer 3.73 bulunmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda, programın hedefler ögesi (\bar{X} =3.85) en yüksek, yeterlilik ögesi ise (\bar{X} =3.66) en düşük ortalama puana sahip boyutu olarak göze çarpmaktadır. Bu bulgular doğrultusunda, okul öncesi öğretmenleri ve okul rehber öğretmenlerinin Okul Öncesi Rehberlik Programı'nı büyük ölçüde yararlı ve olumlu olarak değerlendirdikleri söylenebileceği düşünülmektedir. Okul Öncesi Rehberlik Programı'nın kazanımlara ilişkin maddelerinden "Kazanımlar sistematik ve tutarlı bir şekilde ifade edilmiştir." maddesinin, öğretmenler tarafından programın kazanımları içinde en olumlu değerlendirdikleri ve en yüksek ortalamaya sahip madde olduğu görülmektedir (\bar{X} =4.00). Bu madde, anketin maddeleri içerisinde en yüksek ortalamaya sahip maddesi olarak göze çarpmaktadır. Elde edilen bu sonuç, alan yazında programın kazanımlarına ilişkin olumlu görüşlerin belirtildiği çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Başaran, 2008; Eşen, 2009; Torunoğlu, 2015; Yazgünoğlu & Demirel 2012). Diğer yandan, kazanımlara ilişkin "Kazanımlar, bir ders saatinde gerçekleştirilebilir niteliktedir." maddesi ortalaması en düşük madde olarak bulunmuştur (\bar{X} =3.69). Elde edilen bu sonuç, okullardaki rehberlik hizmetlerini ve program uygulamalarını konusunda yapılan bazı çalışmalarda, kazanımların gerçekleştirilmesi için orta düzeyde yeterli olduğu (Topcu, 2014) ve zamanın yeterli olmadığı yönündeki bulgularla (Bardakçı, 2011; Berber,2010; Demirel, 2010; Terzi, Tekinalp & Leuwerke, 2011; Yazgünoğlu &

Demirel 2012) benzerlik göstermektedir. Diğer yandan, öğrenci görüşlerinin değerlendirildiği araştırma sonuçlarında zaman yetersizliği sorun olarak tespit edilmiştir (İçtüzzer, 2017). Bu sonuçtan yola çıkarak, kazanımların gerçekleştirilmesi için zaman açısından sorun olduğunun söylenebileceği düşünülmektedir.

Programın içeriğine ilişkin maddelerden "Program, öğrencilerin kendilerini tanımalarına, kabul etmelerine ve geliştirmelerine olanak sağlar." maddesinin, öğretmenler tarafından programın içeriğine ilişkin ortalaması en yüksek maddesi olarak puanlandığı görülmektedir ($\bar{X}=3.79$). Diğer yandan, "Yeterlik alanları belirlenirken bölgesel farklılıklar dikkate alınmıştır." maddesinin ise öğretmenler tarafından ortalaması en düşük madde olarak puanlandığı göze çarpmaktadır ($\bar{X}=3.37$). Literatürde bu maddelerden elde edilen sonuçları destekleyen araştırmalar söz konusudur. İçtüzzer (2017) tarafından ortaöğretim kurumlarında yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin değerlendirildiği araştırma sonucunda, programın öğrencilerin kendilerini tanımalarına ve kabul etmelerine yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer biçimde, Yazgünoğlu ve Demirel'in (2012) ilköğretim kurumları sınıf rehberlik programına ilişkin okul ve sınıf rehber öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirildiği araştırmada, programın öğrencilerin kendilerini tanımalarına ve geliştirmelerine olanak sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca, Demirel'in (2010) sınıf rehberlik programının değerlendirdiği çalışmada, uzmanların yeterlik alanları belirlenirken bölgesel farklılıkların dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir. Ancak, güncel araştırma sonuçları ışığında yeterlik alanları belirlenirken bölgesel farklılıkların yeterince dikkate alınmadığı söylenebilir.

Etkinliklere ilişkin maddelerden, "Etkinlikler ilişkili olduğu yeterlik alanları ile örtüşmektedir." maddesinin, öğretmenler tarafından programın etkinliklere ilişkin ortalaması en yüksek maddesi olarak puanlandığı görülürken ($\bar{X}=3.87$), "Etkinliklerde kullanılacak öğretim materyali programın uygulanacağı her bölge için kolay ulaşılabilir." maddesinin ise ortalaması en düşük maddesi olarak puanlandığı göze çarpmaktadır ($\bar{X}=3.55$). Bu madde bulgularına benzer olarak, Yazgünoğlu & Demirel (2012) tarafından yapılan okul ve sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim kurumları sınıf rehberlik programına ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği çalışmada, öğretmenlerin etkinliklerde kullanılacak öğretim materyaline ulaşım konusunda sorun yaşadıkları ifade edilmiştir. "Etkinlikler kazanımları gerçekleştirilmeye hizmet etmektedir." maddesi öğretmenler tarafından olumlu değerlendirilen ve ortalaması ($\bar{X}=3.84$) yüksek olan diğer bir maddedir. Bu madde sonucuna benzer olarak, Demirel'in (2010) ilköğretim ve ortaöğretim kurumları sınıf rehberlik programının değerlendirilmesinin yapıldığı çalışmada, etkinliklerin kazanımları gerçekleştirilmeye katkı sağladığı ifade edilmiştir.

Ölçme ve değerlendirme maddeleriyle ilgili olarak elde edilen sonuçlara bakıldığında, "Kazanımların nasıl sınanacağı açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmiştir." maddesi, öğretmenlerin programın ölçme ve değerlendirmeye ilişkin ortalaması en yüksek maddesi olarak göze çarpmaktadır ($\bar{X}=3.81$). Öğretmenlerin kazanımların değerlendirilmesinin nasıl yapılacağına açık ve seçik olarak ifade edilmiş olmasını olumlu olarak değerlendirdikleri söylenebilir. Bu sonuç, alanyazında öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı elde edilen araştırma sonuçlarıyla (İçtüzzer, 2017; Yazgünoğlu & Demirel, 2012) benzerlik göstermektedir. Ölçme ve değerlendirmeye ilişkin maddelerden, "Ölçme araçlarının uygulandıktan sonra nasıl değerlendirileceği açık ve anlaşılır olarak belirtilmiştir." maddesi ise öğretmenler tarafından ortalaması en düşük maddesi olarak puanlandığı görülmektedir ($\bar{X}=3.55$). Bu bulgu, alanyazında programın ölçme değerlendirme boyutu için elde edilen araştırma sonuçlarıyla (Demirel, 2010; Kızıl, 2007; Yazgünoğlu & Demirel, 2012) benzerlik göstermektedir. Bu sonuçlardan yola çıkarak, programın ölçme ve değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin bazı sorunlar yaşadığı söylenebilir. Okul Öncesi Rehberlik Programı'nın ölçme değerlendirme boyutunda ihtiyaç analizi formları, kazanım kontrol listeleri, gözlem listeleri ve uygulanması uzmanlık gerektiren gelişim envanterleri (GEÇTA, DENVER II, AGTE vb.) öğretmen ve okul rehber öğretmeni tarafından doldurulmaktadır. "Ölçme araçlarının uygulandıktan sonra nasıl değerlendirileceği açık ve anlaşılır olarak belirtilmiştir" maddesinin en düşük ortalamaya sahip olması öğretmenlerin kullanılan ölçme araçlarının değerlendirilmesinde sıkıntı yaşıyor olabileceklerini akla getirmektedir. Konu ile ilgili yapılan diğer çalışmalar (Demirel, 2010; Yazgünoğlu & Demirel, 2012) öğretmenlerin ölçme araçları ile ilgili genel

açıklama yapılmış olması, formların nasıl puanlanacağı ve değerlendirileceğinin belirtilmemesi ve formların çeşitliliği gibi sorunlar yaşadıklarını ortaya koymaktadır.

Öğretmenler tarafından "Program, öğrencilerin psiko-sosyal gelişimine katkı sağlamaktadır." maddesi, programın geneline ilişkin maddelerden ortalaması en yüksek olanı olarak göze çarpmaktadır ($\bar{X}=3.80$). Gelişimsel rehberlik, öğrencilerin kişisel gelişimleri ve bireysel potansiyelleri üzerinde odaklanmaktadır (Myrick, 1997). Okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri öğrencilerin, zihinsel, bedensel, duygusal ve psikososyal yönden sağlıklı bir biçimde gelişebilmelerini amaçlamaktadır. Bu araştırmada, "Program, öğrencilerin psiko-sosyal gelişimine katkı sağlamaktadır." maddesinin, ortalaması en yüksek madde oluşunun, programın okul öncesi rehberlik hizmetlerinin bu amacının gerçekleşmesine katkı sağlamış olabileceği şeklinde yorumlanabileceği düşünülmektedir. Benzer biçimde, diğer araştırma sonuçlarında, programın öğrencilerin psiko-sosyal gelişimine katkı sağladığına ilişkin görüşler vurgulanmıştır (Demirel 2010; Terzi, Tekinalp & Leuwerke, 2011; Yazgünoğlu & Demirel, 2012). Diğer yandan, "Program, okullardaki PDR hizmetleri bakımından standartlaşmayı sağlamıştır." maddesinin ortalaması en düşük maddesi olarak puanlandığı görülmektedir ($\bar{X}=3.42$). Demirel (2010) tarafından ilköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı'nın değerlendirilmesinin yapıldığı çalışma sonuçlarında, bu çalışmanın aksine programın, rehberlik hizmetlerinin standartlaştırılmasına katkı sağladığı vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, araştırmaya katılan okul rehber öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenleri, programda yer alan kazanımların yeterlik alanlarına uygun ve öğrencilerin ihtiyaçlarının dikkate alınarak hazırlandığını ifade etmişlerdir. Etkinliklerin anlaşılır bir şekilde düzenlenmiş olmasına bağlı olarak etkinliklere ilişkin görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu, kazanımların değerlendirilmesinin nasıl yapılacağına açık ve seçik olarak ifade edilmiş olmasını da olumlu olarak değerlendirdikleri ancak okul öncesi öğretmenlerinin ölçme araçlarının uygulandıktan sonra nasıl değerlendirileceği konusunda sorun yaşadıkları görülmüştür. Bu noktada, okul öncesi öğretmenleri ve okul rehber öğretmenlerinin okul öncesi rehberlik programını büyük ölçüde yararlı ve uygulanabilir buldukları ve olumlu olarak değerlendirdikleri ($\bar{X}=3.85$) yönündeki sonuçların, gelişimsel ve psikolojik danışma programının öğretmen ve okul rehber öğretmen görüşlerine göre yararlı ve etkili olduğunu gösteren, olumlu düşündüklerini ortaya koyan diğer araştırma sonuçlarını (Berber, 2010; Dahir, Burnham & Stone, 2009; Eşen, 2009; Kızıl, 2007; Nazlı, 2008; Nazlı, 2014; Terzi, Tekinalp & Leuwerke, 2011) desteklediği söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen tüm bulgu ve sonuçlar göz önünde bulundurularak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Okul öncesi eğitim kurumlarında ders saatleri yeniden gözden geçirilerek etkinlikler için ayrılan sürelerin artırılması amacıyla eğitim programına rehberlik saati eklenebilir.
- Programın ve rehberlik etkinliklerinin etkin uygulanması için okul öncesi kurumlarının tamamında rehber öğretmenlerin görev alması sağlanabilir.
- Kazanımların gerçekleşmesine katkı sağlaması amacıyla okul rehberlik servislerinde etkinliklerin uygulanması ile ilgili gerekli tüm araç ve gereçler bulundurulabilir.
- Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ve rehberlik hizmetleri konusunda bilgi düzeylerinin artırılmasına yönelik Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okul öncesi öğretmenlerine hizmetiçi eğitim çalışmaları yapılabilir.
- Uygulayıcıların görüşleri doğrultusunda programda yer alan ölçme ve değerlendirme formları gözden geçirilebilir ve yeniden düzenlenecek olan formlar çocukların duyuşsal özellikleri dikkate alınarak hazırlanabilir.
- Programın değerlendirilmesi amacıyla rehber öğretmenlerin ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınarak karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.
- Bu araştırma Konya ili merkez ilçeleri ile sınırlıdır. Bu çalışmanın bir benzerinin farklı illeri veya ülke genelini içine alan bir örneklem grubu üstünde genişletilerek yapılabileceği düşünülmektedir.

Bilgilendirme

Bu çalışma 20-23 Nisan 2017 tarihleri arasında düzenlenen 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

References

- Avcı, Y. & Nazlı, S. (2006). Sınıf rehberliği etkinliklerinin öğrencilerin verimli ders çalışma alışkanlıkları, akademik başarıları ve sınav kaygıları üzerindeki etkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (15), 22-41.
- Bardakçı, A. B. (2011). *İlköğretim okullarında çalışan sınıf öğretmeni, sınıf rehber öğretmeni ve psikolojik danışmanların kapsamlı/gelişimsel rehberlik programına ilişkin görüşleri*. Unpublished master's thesis, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Başaran, M. (2008). *İlköğretim okullarındaki yönetici ve sınıf rehber öğretmenlerinin psikolojik danışma ve rehberlik faaliyetlerinden beklentileri*. Unpublished master's thesis, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Berber, D. (2010). *Ortaöğretim kurumları onuncu sınıf rehberlik programı uygulamalarının sınıf rehber öğretmenleri ve rehber öğretmenler görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Kayseri İli Örneği). Unpublished master's thesis, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Borders, L.D. & Drury S.M. (1992) Comprehensive school counseling programs: a review for policymakers and practitioners. *Journal of Counseling & Development*, 70, 487-498.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çivicioğlu, M. (2016). *Ortaöğretim rehberlik programının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Unpublished master's thesis, Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Dahir, C. A., Burnham, J. J. & Stone, C. (2009). Listen to the voices: School counselors and comprehensive school counseling programs. *Professional School Counseling*. 12(3), 182-192.
- Demirel, M. (2010). İlköğretim ve ortaöğretim kurumları sınıf rehberlik programının değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 45-61.
- Erkan, S. & Güven, M. (2006). *İlköğretim ve ortaöğretim kurumları sınıf rehberlik programı*. Ankara: MEB Yayınları.
- Eşen, R. (2009). *Sınıf rehberlik programının (sınıf öğretmenleri için) rehber öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Unpublished master's thesis, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Forget-Dubois, N., Dionne, G., Liemelin, J-P., Perusse, D., Tremblay, R.E., & Boivan, M. (2009). Early child language mediates the relation between home environment and school readiness. *Child Development*, 80 (3), 736-749.
- İçtüzzer, E. (2017). *Ortaöğretim kurumlarında yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi*. Unpublished master's thesis, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kızıl, D. (2007). *Ortaöğretim kurumlarındaki rehber öğretmenlerin ve sınıf rehber öğretmenlerin sınıf içi rehberlik etkinlikleri ile ilgili görüşleri*. Unpublished master's thesis, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Lapan, R.T., Gysbers, N. C. & Yongmin, S. (1997). The impact of more fully implemented guidance programs on the school experiences of high school students: a statewide evaluation study. *Journal of Counseling and Development*, 75 (4), 292-302.
- MEB (2006). *İlköğretim ve ortaöğretim kurumları sınıf rehberlik programı*. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara.
- MEB (2012). *Okul öncesi eğitim rehberlik programı*. Retrieved February 01, 2017, from <https://orgm.meb.gov.tr/www/rehberlik-programlari/icerik/102>.
- Myrick, R.D. (1997). *Developmental guidance and counseling: A practical approach*. Third edition, Minneapolis: Educational Media Corporation.
- Nazlı, S. (2008). Öğretmenlerin değişen rehberlik hizmetlerini ve kendi rollerini algılamaları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (20), 11-25.

- Nazlı, S. (2014). Polis Akademisi kapsamlı gelişimsel rehberlik programının orta vadeli değerlendirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (41), 103- 116.
- Nazlı, S. (2016). *Kapsamlı gelişimsel rehberlik programı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Stevenson, H. W., & Newman, R. S. (1986). Long-term prediction of achievement and attitudes in mathematics and reading. *Child Development*, 57 (3), 646-659.
- Terzi, Ş. , Tekinalp, B. E. & Leuwerke, W. (2011). Psikolojik danışmanların okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri modeline dayalı olarak geliştirilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programını değerlendirmeleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1 (1), 51-60.
- Topcu Ç. (2014). *9. sınıf rehberlik programının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Unpublished master's thesis, Bülent Ecevit üniversitesi, Zonguldak.
- Torunoğlu, H. (2015). *Meslek liseleri okul psikolojik danışmanları ve sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik programına ilişkin görüşleri*. Unpublished master's thesis, Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Yazgünoğlu, S. & Demirel, M. (2012). Okul ve sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim ve ortaöğretim kurumları sınıf rehberlik programına ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel sayı (2), 244-255.
- Yeşilyaprak, B. (2010). *Eğitimde rehberlik hizmetleri*. Ankara : Nobel Yayın Dağıtım.